

ERZURUM YEREL GAZETELERİNİN HABER İÇERİKLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

Aslı KÖSEOĞLU*

ÖZET

Ulusal basın, toplumun geneline ilişkin haber başlıklarına yer verirken yerel haberlerden faydalanmakta; yerel basın ise yayınladığı bölgedeki sorunları, istek ve şikayetleri derinlemesine işleyerek bunları yerel yönetimlere iletmektedir. Yerel basının üstlendiği bu görevden dolayı gazete sayfalarında gazetenin yayımlandığı şehre yönelik özel haberlere, çeşitli haber kategorilerindeki yerel ve ulusal haberlere, köşe yazılarına yer verilmektedir. Bu çalışmayla Erzurum yerel haberlerinin konularının neler olduğu, hangi haberlere öncelik verildiği ve ulusal basının haberlerinin kullanılıp kullanılmadığının açığa çıkarılması amaçlanmıştır, bu doğrultuda 6 Kasım 2017- 17 Kasım 2017 tarihleri arasında şehirde günlük olarak yayınlanan Pusula, Millet'in Sesi, Güne Bakış, Yeni Gün gazetelerinin birinci sayfalarına içerik analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Basın, Erzurum Yerel Gazeteleri, Haber İçeriği, İçerik Analizi

A RESEARCH TOWARDS CONTENT OF NEWS ON LOCAL NEWSPAPERS THAT PUBLISHED IN ERZURUM

ABSTRACT

Public press benefits from local news with using headlines that related to general society whereas local press deeply handles problems, demands and complaints on the region it publishes and transmit them to local governments. Thanks to this duty that undertaken by local press, special news towards city where newspaper is published, local and public news on several news categories and columns are stated in newspaper pages. With this study, whether news of public press are used or not, which news has given priority and what is the issues of local news of Erzurum are aimed and in this direction, between 6 November 2017 - 17 November 2017, context analysis are performed on first pages of Pusula, Millet'in Sesi, Güne Bakış, Yeni Gün newspapers which are published on Erzurum on daily basis.

Keywords: Local Press, Local Press of Erzurum, News Content, Content Analysis

* Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, aslikoseoglu@atauni.edu.tr.

GİRİŞ

Yerel basını sınırları dar ve önceden tanımlanmış bir yöre ya da bölgede yaşayan insanları; eğitmek, eğlendirmek, bilgilendirmek, kamuoyu oluşturmak amaçlarıyla yayımlanan kitle iletişim aracı olarak tanımlamak mümkündür. Atilla Girgin yerel basını: “ülkenin çeşitli yörelerinde özellikle büyük kentler dışındaki yerleşim birimlerinde, il, ilçe ve beldelerde, günlük, haftalık ya da daha fazla aralıklarla yayımlanan, yayımlandıkları yörenin haberlerini veren, sorunlarını dile getiren, halkın isteklerini ilgililere aktarmayı hedefleyen yazılı basın organları” olarak ifade etmektedir.

Yerel kamuoyu oluşturmakta bir iletişim kurumu olma vasfı taşıyan yerel basın, etkinlik gösterdiği bölgenin gözü kulağıdır (Vural, 2007:337). Yerel basın organları hedef kitlelerine en çok “yakınlık” kavramıyla ulaşmaktadır. Çünkü insanlar etraflarında olup biten olaylarla daha çok ilgilenmektedir. Yerel gazeteler; belediyelere, sivil toplum kuruluşlarına, çeşitli eğitim kurumlarına, şehrin ekonomisine etki eden kurum ve kuruluşlara yönelik haberler derleyerek okuyucunun ilgisini çekmekte, bilgilmesini sağlamaktadır. Suat Gezgin (2007:193), yerel basının güçlü olduğu yerlerde yaşayan bireylerin daha bilinçli olduğuna dikkat çekerek; bu insanların demokrasiye, kişisel haklara ve toplumsal değerlere sahip çıkmak konusunda taviz vermeyeceğine vurgu yapmaktadır.

Yerel gazeteler hazırladıkları haber içerikleriyle okuyucularını doyururken bir yandan da bu içeriklerin hazırlanması aşamasında haberin önemli, yakın, ilginç, etkililik olgularına dikkat etmek zorundadır. Çünkü içeriği özensizce hazırlanan, okuyucuya bilgi sunmayan gazeteler; satın alınmama, takip edilmeme gibi sorunlarla karşı karşıya kalarak kapanabilmektedirler. Yerel basın günümüzde içerik olarak yetersiz, baskı sayısı az, mali sorunlarla boğuşan bir mecra olsa da Ankara, İstanbul, İzmir, Erzurum, Bursa, Kocaeli, Antalya, Adana, Gaziantep, Eskişehir, Trabzon gibi şehirlerde ağırlığını korumaktadır (Işık ve Eşitti, 2014: 52-53).

Bu çalışmada milli mücadele döneminde aktif rol üstlenen Erzurum yerel basının haber içeriklerinin incelenmesi ve bu içeriklerin ağırlıklı olarak hangi haberlerden oluştuğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Erzurum yerel basınına ilişkin daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış ve çalışmanın gelecek araştırmalara ışık tutacak olması çalışmayı önemli kılmıştır. Başlangıçta yerel basınının incelendiği çalışmada daha sonra Erzurum yerel basını anlatılmış ve içerikleri değerlendirilmiştir. Erzurum’da sadece günlük olarak yayımlanan ve Basın İlan Kurumu’nun vasıflı kabul ettiği Pusula, Milletın Sesi, Güne Bakış, Yeni Gün gazeteleri örneklem seçilmiş, bu gazetelerin hafta sonu sayılarına bayilerden ulaşamadığından, 6 Kasım- 17 Kasım 2017 tarihlerinde gazetelerin sadece hafta içi çıkan sayılarının birinci sayfalarına içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma kapsamının daraltılması ve gazetelerin içeriğine ilişkin kısa başlıkların gazetelerin ilk sayfasında yer almasından dolayı gazetelerin birinci sayfası değerlendirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı zaman dilimi rastgele örneklem yöntemiyle belirlenmiştir.

1. YEREL BASININ İÇERİĞİ, GÖREVİ VE İŞLEVİ

Yerel basın dendiğinde akla içerik olarak belirli bir bölgeye dair haberlerin yer aldığı gazete ve dergiler gelmektedir. “Anadolu Basını”, “Mahalli Basın”, “Taşra Basını” gibi çeşitli isimlerle adlandırılan yerel basın içerisinde bulunduğu coğrafyaya özgü haberler üretmekte, günümüzde bu haberler internet gazeteleri sayesinde artık çeşitli bölgelere ulaşmaktadır. Ali Murat Vural (1999:44)’a göre yerel basın, “İstanbul dışında yer alan kent, kasaba ve köylerde, buldukları yöreyle ilgili sınırlı faaliyet gösteren, hedef kitlesini yalnızca o yöre halkının oluşturduğu kuruluşlar” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere yerel basının belirli bir bölgeye gönderme yapmakta, bölgenin sorun, istek ve şikâyetlerini kaleme almaktadır.

Yerel basın kamuoyunun harekete geçmesi ya da şehirde yaşayanlar için çalışmaların yatırımların, uygulamaların hayata geçirilmesi noktasında yöneticileri harekete geçirme gücüne sahiptir (Vural, 2007:337). Bu gücü halktan alan yerel basın, topluma ışık tutmakta, ortak sevinç ve üzüntülerde halkı birleştirmektedir. Yerel basının yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü güç olduğundan bu mecra her dönemde demokrasi ve özgürlüğün korunmasında rol almıştır. Yerel basın bunu yaparken ortaya koyduğu haberler ve yayımladığı fotoğraflar ile içerisinde bulunduğu kültür ve topluluğa ait değerlerin bir sonraki nesle aktarılmasına olanak sunmaktadır.

Belirli bir bölgede yaşayan insanların biraraya gelerek örgütlenmesi kolay ve hızlı gerçekleşebilmekte; bu noktada en önemli iletişim aracı olarak yerel basın düşünülmektedir. Yerel basın kuruluşlarının genel hedef kitlesi; aboneler ve gazeteyi satın alanlar; yörede yaşayanlar; Valilik, Emniyet Müdürlüğü ve Belediye; Nüfus-Tapu-Vergi gibi kamu kurumları; haber, araştırma ve yorum üretiminde rolü ya da aracılığı olan gruplar (Haber- İstihbarat- bilgi kaynakları, eğitim, istatistik, ekonomi, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlik kurumları, gazete çalışanları gibi); meslek örgütleri; siyasi partiler, sendikalar, dernekler, çevre örgütleri, düşünce toplulukları; rekabette olduğu diğer yayın kuruluşları; reklam verenlerdir. Bu gruplar yerel basının hedef kitlesini aynı zamanda da yerel basını etkileyen ve bir anlamda da hazırlanan haber içeriklerinin malzemesini oluşturmaktadır (Vural, 2007:338).

Girgin (2001:142), genel hatlarıyla yerel basının görevlerini şöyle sıralamaktadır: “Anlamlı bir çerçeve içinde, günün olaylarını doğru, tam ve mantıklı bir biçimde sunma, kanaat ve eleştirilerin değiş, tokuş edildiği bir forum olma, toplum içerisindeki grupların kanaatlerini ve tavırlarını birbirlerine duyurabilecekleri bir araç olma, toplumun amaçlarını ve değerlerini sunma ve açıklama yöntemi olma, yansıttığı bilgi, düşünce ve duygu akımlarıyla toplumun bütün üyelerine erişebilme.” Yerel basın kuruluşları kaleme aldıkları bir yazının doğruluğundan emin olmadan haber yayımlamamalı, günün gelişmelerini yakından takip etmelidir. Her bir habere aynı özen ve titizlikle yaklaşması zorunlu olan yerel gazeteler ancak bu şekilde saygınlığını koruyabilmektedirler.

Toplumda sağlıklı bir kamuoyunun oluşması, fikirlerin serbestçe dolaşması ve ya-

yılması son derece önemlidir. Bunun da sağlayıcısı kitle iletişim araçlarıdır. Ulusal basına malzeme sağlayan yerel basın, dorudan bölge halkına ulaştığı ve olaylara tanık olduğundan vatandaşı daha iyi algılamaktadır. Yerel halk kendilerine ilişkin haberleri bu mecralarda okumakta, yerel gazetelerden moral bularak çevresine daha duyarlı hale gelmektedir. Girgin, yerel basının temel işlevinin halkı bilgilendirmek olduğunu ifade ederek, halkın dünyada ve kendi ülkelerinde meydana gelen olayları öğrenmeleri, aydınlanmaları doğrultusunda yerel basının işlevinin önemine vurgu yapmıştır (2001: 141).

2. ERZURUM YEREL BASINI

Erzurum yerel basını Türk Basın Tarihi içerisinde oldukça köklü bir geçmişe sahiptir. Anadolu topraklarında ilk Türkçe gazetesinin yayımlandığı yer olan Erzurum, iletişim teknolojilerinde yaşanan değişim ve dönüşümleri de takip ettiğinden, günümüzde yerel gazetecilik faaliyetlerinin yoğun olarak yürütüldüğü bir şehirdir.

2.1. Osmanlı Devleti’nden 1990’lı Yıllara Kadar Erzurum’da Yayımlanan Gazete ve Dergiler

1864 yılında yayımlanan Vilayet Nizamnamesi ile valiliklerin ihtiyaçlarını gidermek için her ilde matbaa kurulması öngörülmüş; yıllık, takvim ve kitap basımının yanı sıra bu matbaalarda gazete basılması da istenmiştir (Koloğlu, 2006:32-33). Günümüzde büyük bir kısmı Türkiye topraklarının dışında kalmış olan Osmanlı coğrafyasında 19. yüzyılın ortalarında böylece ilk yerel gazeteler yayımlanmaya başlamış, bu gazeteler vilayet matbaalarında basıldığından “Vilayet Gazeteleri” adını almışlardır (Şeker, 2007:28). Anadolu’nun ilk Türkçe gazetesi olan Envar-ı Şarkıyye 1867 yılında yayımlanmıştır (Şeker, 2007:29; Duman, 2000:16). Envar-ı Şarkıyye o dönem için çok önemli bir adımdır. Çünkü bu gazete Anadolu topraklarında Türkçe olarak yayınlanan ilk gazete olduğundan dönemin koşulları ve durumlara ilişkin bilgiler içererek, o zamana ayna tutmaktadır.

Envar-ı Şarkıyye uzun yıllar kesintili olarak yayınlanmış, çıkarılışının 101. yıl dönümüne rastlayan 1968 yılında, basın-yayın dünyasına tanıtılmış ve Valiliğin desteğiyle 15 Mayıs 1969 tarihinde, kuruluşunun 102. yıl dönümünde tekrar basılmaya başlanmıştır. 1970’li yıllarda ise ekonomik koşullarla boğuşmaktan yorgun düşmüş, ödenek yokluğu nedeniyle süresiz olarak yayın hayatına son vermiştir (Duman, 2000: 25-26). 1908-1923 tarihlerine gelindiğinde Erzurum’da altı gazete yayımlandığı görülmektedir. Bunlardan ilki Erzurum’un ilk özel gazetesi olan Hadikat-ül-Ahrar’dır. Daha sonra Bingöl, Sadayı Şark, Farık, Mektep Duyguları ve Albayrak gazeteleri yayımlanmıştır (Alyanak, 1999:38-46). 14 Mart 1914 tarihinde yayın hayatına başlayan Albayrak, Ermenice yayınlara karşı çıkarılmış, Rus işgali ile yayın hayatına son vermiş, işgalden sonra yeniden yayımlanmaya başlamıştır (Şirin, 2009:210).

Harf devriminin gerçekleştirilmesinden sonra duraklama dönemine giren Erzurum yerel basını, 1946 yılına kadar bu sakinliği sürdürmüştür. 1928- 1946 tarihleri arasında şehirde yayımlanan gazeteler şunlardır: Özdilek (1923), Muallimler Birliği (1924), Bizim Gazete (1926), Türk Çocuğu (1926), Karyuvası Mecmuası (1927), Şen Yayla (1927), Yaylamız Erzurum (1934), Doğu (1936), Atayolu (1939), Erzurum (1939), Ajans Haberleri (1940), Erzurum (1943), Yayla (1944) ve Yeni Erzurum (1947) (Işık ve Eşitti, 2014:55).

Demokrat Parti'nin iktidar olduğu dönem incelendiğinde gazetelerin ağırlıklı olarak iktidarı desteklediği görülmüş, bu durum Erzurum için de farklı olmamıştır. Bu dönemde çıkan gazete ve dergiler; Demokrat Erzurum (1950), Doğu (1950), Pasinler (1950), Şarkın Sesi (1950), Demokrat Doğu (1951), Hâkimiyet (1951), Oltu (1951), Kale (1952), Şenkaya (1952), Yeni Çağ (1952), Aşkale Postası (1953), Demokrat Erzurum (1953), Gayret (1953), Sesimiz (1953), Yeni Aziziye (1953), Haber (1954), Horasan (1954), İnkılap (1954), Palandöken (1954), Erzurum Ticaret Sicil Gazetesi (1955), Hürsöz (1955), Şark Postası (1955), Davamız (1956), Erzurum (1956), Hakikat (1956), Mefkûre (1956), Milletın Sesi (1956), Dadaş (1957), Doğu Ekspres (1957), Şafak (1957), Ufuk (1957), Demokrat Ilıca (1957), Karasu Kenarında (1958), Saksagan (1958), Aziziye (1959), Erzurum'un Sesi (1959), Serhat (1959), Tarih Yolunda Erzurum (1959) ve Yakutiye (1959)' dir (Işık ve Eşitti, 2014:56-57).

1960 askeri müdahalesinden sonra Türkiye genelinde basın-iktidar ilişkilerinin gerginleştiği görülmüş; bu durum Erzurum yerel basınında da değişiklik göstermiştir (Şeker, 2007: 49). Bu dönemde Erzurum'da yayımlanan gazete ve dergiler; Çağlayan Aras (1960), Merhaba Gıdık (1960), Sabah (1960), Aşkale (1961), Hüryol (1961), Şalale (1962), Yeni Ümit (1963), Albayrak (1964), Enerji (1964), Hâkimiyet (1964), Hareket (1964), Hınıs'ın Sesi (1964), Pasinler'in Sesi (1964), Anadolu (1965), Çaba (1965), Devrim (1965), İmet (1965), Öğüt (1965), Yeni Şafak (1965), Aşkale'de Sabah (1966), Kahramanların Sesi (1966), Nene Hatun (1966), Uyanış (1966), Deneme (1967), Dadaş (1967), Kümbet (1967), Oltu (1967), Halkın Sesi (1968), Hamle (1968), Doğu İşin Sesi (1969), Kandilli'nin Sesi (1969), Adımlar (1970), Homongolos (1970), Yeşil İspir (1970), Çiftçinin Sesi (1971), Doğu'da Zirai Mücadele (1971), Erzurum Barosu Dergisi (1971), Hak Gör (1971), Dadaş (1973), Gurbet (1973), Erzurum Fuarı (1973), Oltu'nun Sesi (1973), Rehberlik Eğitimi (1973), Ilıca'nın Sesi (1974), Doğu (1976), Talebe (1976), Ülküdaş (1976), Yaylada Tarım (1976), Yağmur (1977), Büşra (1978), İntizar Teknizam (1978), Ülkü Ocakları (1978), Köy Dergisi (1979), Meşale (1979), Vahdet (1979), Yeni Aziziye (1979), Ferman (1980), Koz (1980) ve Türk Tuğrası (1980)' dir (Işık ve Eşitti, 2014:58).

1980 sonrasında Erzurum gazeteleri ve dergileri şunlardır: Dergah (1981), Gönül (1981), Yeni Haber (1981), Genç Kardeş (1982), Kardeş Edebiyatlar (1982), Elif (1985), Hür Adalet (1985), Sancak (1985), Şark (1985), Huma Kuşu (1987), Ekonomide Erzurum (1989), Mina (1989), Doğuda Sağlık (1991), İspir'de Çoruh (1991), Karçiçeği (1991), Nene Hatun (1991), Sporcu Dadaş (1991), Erzurum (1992), Pa-

landöken (1992), Talebe (1992), Tohum, (1992), Anadolu Hakimiyeti (1993), Birliğe Çağrı (1993), Can Dadaş (1993), Erzurum Haber (1993), İspir'de Tarım (1993), Kalem ve Onur (1993), Kırkgöze (1993), Nizam-ı Âlem Ocakları (1993), Son Söz (1993), Büyük Erzurum (1994), Doğuda Haber (1994), Erzurum Barosu Dergisi (1994), Kilim (1994), Taraftarın Sesi (1994), Temmuz (1995), Akademik Araştırmalar (1996), Cemre (1996), Hakikat (1996), Yenişehir Sanat (1996), Gönülden Gö-nüle Sesleniş (1997), İkra (1997) ve Görünüm (1997)'dür. Dönemin bir diğer önemli gazetesi de ilk sayısı Ağustos 1996'da yayımlanan Hakikat gazetesidir (Işık ve Eşitti, 2014:59-60).

2.2. Günümüz Erzurum Yerel Basını

Basın İlan Kurumu tarafından gazetelerin kalitesini arttırmak için aynı çizgide yayın yapan gazeteleri tek çatı altında birleştirme fikri ortaya konmuş, bu fikir 16 Ocak 2012 tarihinde Erzurum'da hayata geçirilerek; 16 gazete 4 gazetenin bünyesinde toplanmıştır. Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Feridun Fazıl Özsoy'un da destek verdiği birleşme, 16 Ocak 2012 tarihinde gerçekleşmiş ve yayımlanmakta olan 16 gazete, dört gazete çatısı altında birleşmiştir. Böylece Albayrak, Dava, Doğudan Doğan Güneş, Erzurum, Göktürk, Haber Doğu, Kurtuluş, Manşet, Olaylara Yorum, Sıla ve Ufuk 2000 gazetelerinin, 16 Ocak 2012 tarihli dilekçeleri ile resmî ilân yayınlama hakkından feragat ederek, ücretli gruplar halinde Doğu Ekspres (Şubat 2012'de adını Erzurum Hâkimiyet olarak değiştirmiş ve Mart 2013'te Pusula gazetesi tarafından satın alınmıştır), Milletın Sesi, Palandöken ve Yeni Kuşak gazetelerine katılmaları ile gazete sayısı dörde düşmüştür (Işık ve Eşitti, 2014:61- 62).

Gazetelerin zaman içerisinde isimleri değişerek 2017 itibari ile gazeteler şunlar olmuştur: Güne Bakış, Milletın Sesi, Pusula, Yeni Gün. Günlük olarak yayımlanan bu dört gazetenin dijital sayfaları bulunmakta, gazeteler dijital ortamda okuyucularına özgün haberler sunmakta ve daha sonra basılı gazetelerinde bu haberleri yayınlamaktadırlar.

3.YÖNTEM

Çalışmada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi insan etkileşimlerinin, televizyon programlarının, roman ve filmlerdeki karakterin betimlenmesini, politik konuşmalarda ve haberlerde kullanılan kelimelerin incelenmesine olanak sunan, uygulama alanı oldukça geniş bir araştırma yöntemidir (Neuendorf, 2002:1). İçerik analizi, eldeki yazılı bilgilerin temel içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır (Cohen vd., 2007).

İçerik analizi araştırmalarında sözlü, yazılı, simgesel ve sembolik bilgilerden bir takım çıkarımlar yapılarak bulgulara erişmek istenmektedir (Yıldırım, 2015:106).

İçerik analizi yöntemi, sorunun sistematik ve tarafsız bir biçimde sunulmasını amaçlamaktadır. Ancak, yine de araştırmanın özel amacı ve hangi disiplinde uygulandığına bağlı olmaksızın bazı sorunlar araştırmacının karşısına çıkmaktadır: Araştırma evreni nedir ve buradan ne kadar bir örneklem seçilmelidir? Tekraren yapılacak araştırmalar tutarlı sonuçları verebilecek midir ve dolayısıyla araştırma tekrar edilebilir nitelikte midir? Öngörülenler ölçülebilmiş midir? Bu ve benzeri sorular, her araştırmanın yanıtlamak zorunda olduğu sorulardan birkaçını oluşturmaktadır (Holsti 1969:117-23).

İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Çalışmada bu yöntemin seçilmesinin nedeni, gazetelerde yayımlanan haberlerin düzenli olarak takip edilmesini sağlaması ve bu yöntem ile haberlerin kategorileştirilmesidir.

3.1. Haber Kategorilerine İlişkin Tanımlar

Güncel Haber: Trafik kazası, vatandaşların gündelik yaşamına ilişkin şikâyet ve istekler, hava durumu, vatandaşlarla yapılan röportajlar, doğa, çevre, yaşam, şehrin yenilenmesini, gelişmesini işleyen haber başlıklarını içermektedir.

Ekonomi Haberi: Bu kategoriye şehrin kalkınmasına ilişkin haberler, tarım ve hayvancılıkta yaşanan gelişmeler, yatırımlar, ücretler, ekonomideki durgunluk ya da canlılık, satın alınan malların fiyatlarındaki artış ya da düşüş, zam ve yatırıma ilişkin haberler yerleştirilmiştir.

Sağlık Haberi: Hastalıklar, tanınan kişilerin yaşadığı sağlık sorunları, ameliyatlar, vefatlar, iş kazaları, besinlerin fayda ya da zararlarına ilişkin haberleri içermektedir.

Eğitim Haberi: İlköğretim, lise, üniversite ya da lisansüstü eğitimleri içeren haber başlıkları, projeler, okul temel atmaları, eğitim gibi konular bu kısımda değerlendirilmiştir.

Açılış ve Etkinlik Haberi: Belediyelerin, hükümet ve muhalefet yetkililerin, Sivil Toplum Kuruluşlarının gerçekleştirdiği açılışlar, etkinlikler bu bölümde yer almaktadır.

Siyasi Haber: Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar, Milletvekilleri, Belediye Başkanları ve diğer siyasilerin açıklamaları, partilere ilişkin haberler, ülke gündemine ilişkin siyasi tutumları içeren haberler bu kategoriye konulmuştur.

Spor Haberi: Futbol, basketbol, kayak, kış turizmi başlığında yayımlanan haberler spor haberi olarak değerlendirilmiştir.

Asayiş Haberi: Cinayet, intihar, yaralama, terör, patlama, polis operasyonları, dolandırıcılık, hırsızlık, kavgaya başlıkları bu kategoride yer almaktadır.

3.2. Bulgular ve yorumlar

Yapılan araştırma neticesinde Erzurum’da yayımlanan 4 günlük gazetenin içeriklerine yönelik çeşitli veriler elde edilmiş, bu verilerden tablolar oluşturularak, yorumlanmıştır.

Gazete Adı	6 Kasım	7 Kasım	8 Kasım	9 Kasım	10 Kasım	13 Kasım	14 Kasım	15 Kasım	16 Kasım	17 Kasım	Toplam
Pusula	11	13	14	19	18	11	12	16	14	11	139
Milletin Sesi	8	9	8	13	6	1	7	8	9	10	79
Yeni Gün	12	13	13	1	11	12	13	13	13	12	113
Güne Bakış	11	11	9	11	10	9	7	10	10	10	98

Tablo 1. 6-17 Kasım 2017 Tarihlerinde Gazetelerin Birinci Sayfalarında Yer Alan Haber Sayıları

Tablo 1’de 6 Kasım -17 Kasım 2017 tarihleri arasında gazetelerde yayımlanan haber sayıları görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı süre boyunca gazetelerde toplam 429 haber yayımlanmış, en fazla haberin Pusula’da yayımlandığı görülmüş, bu gazeteyi sırasıyla Yeni Gün, Güne Bakış ve Milletin Sesi takip etmiştir. Pusula gazetesinin sayfa sayısının diğer gazetelerden fazla olmasının bu sonuca etki ettiği görülmüştür.

Gazetenin Adı	Sayfa Sayısı
Pusula	20
Milletin Sesi	8
Yeni Gün	14
Güne Bakış	12

Tablo 2. Gazetelerin Sayfa Sayıları

Tablo 2’de gazetelerin sayfa sayılarına ilişkin veriler yer almaktadır. Tablo 1 ve Tablo 2 karşılaştırmalı olarak yorumlandığında, sayfa sayısı ile gazetelerde yayımlanan haberlerin birbiri ile doğru orantılı olduğu görülmektedir. En fazla haberin yayımlandığı Pusula gazetesi, en fazla sayfa sayısına sahip gazetedir. En az haberin yayımlandığı Milletin Sesi en az haberin yer aldığı gazete konumundadır. Geriye kalan 2 gazete sayfa sayısı ve yayımlanan haber bakımından 2. ve 3. sırada yer almaktadır.

Pusula’da en fazla haberin 9 Kasım’da yayımlandığı tespit edilmiş, bu tarihte yayımlanan haberlerin diğer günlerde yayımlanan haberlerden bir farkı olmadığı görülmüş, sadece gazetenin bu sayısındaki haberlerde daha küçük fotoğraflar konulduğu görülmüştür. Milletin Sesi’nde de en fazla haber 9 Kasım’da yayımlanmış, bu tarihteki gazete sayısında 7 tane haberin gazetenin sol kısmında sadece başlıklarla ve haberin hangi sayfada olduğu bilgisi ile verildiği saptanmıştır. Bu durum da ga-

zetede yer alan haber sayısının o gün fazla olmasını sağlamıştır. Yeni Gün ve Millet'in Sesi gazetelerinde yayımlanan haber sayılarında araştırmanın yapıldığı tarihte genel olarak istikrar olduğu görülmüş, haber sayılarında herhangi bir günde önemli bir artış olma durumu gözlemlenmemiştir.

Millet'in Sesi'nde 13 Kasım 2017 tarihinde ilk sayfada sadece bir haber yayımlanmış, bu haberin içeriğinde ise 140 yıl önce Osmanlı-Rus Savaşı'nın yaşandığı Aziziye tabyalarına yürüyüş haberinin tam sayfa fotoğraflı olarak verildiği görülmüştür. Erzurum'u yakından ilgilendiren bu haberi tam ve ilk sayfadan veren Millet'in Sesi bu sayısında yerel gazete olmanın görevini yerine getirmiştir. Yeni Gün'de 9 Kasım 2017 tarihinde tıpkı Millet'in Sesi'nde olduğu gibi yalnızca bir haber yayımlanmış, bu haberin içeriğini de "Özgürlüğe Açılan Kapımız 9 Kasım Aziziye Zaferimiz Kutlu Olsun" yazısı ile zaferi simgeleyen kadın ve erkek figürünün yan yana yürüdüğü görsel kullanılmıştır.

Gazetenin Adı	Yerel Haber	Ulusal Haber	Bölgesel Haber
Pusula	81	27	31
Millet'in Sesi	69	6	4
Yeni Gün	100	10	3
Güne Bakış	88	9	1
Toplam	338	52	39

Tablo 3. 6-17 Kasım 2017 tarihlerinde Gazetelerde Yayımlanan Yerel-Ulusal-Bölgesel Haber Sayıları

Pusula Gazetesi'nin sayfalarında en çok 81 haberle yerel haberlere yer verdiği görülmüş, bölgesel haber sayısı 31 olarak belirlenmiştir. Bölgesel haberlerde Ağrı, Van, Muş, Iğdır gibi şehirlerde meydana gelen olayları ya da hizmetleri içermektedir. Gazetede yayımlanan ulusal haber sayısı 27 olurken bu haberlerin 16 tanesinin siyasi içerikli olduğu görülmüş, geriye kalanların sağlık ve ekonomi haberlerinden oluştuğu tespit edilmiştir. Millet'in Sesi Gazetesi'nde de ağırlıklı olarak Erzurum'a ilişkin haberler yer alırken ulusal haber sayısı 6 olarak tespit edilmiş, bu 6 haberin içeriğinin ise ekonomi ve Türkiye siyasetine ilişkin haberler olduğu bulgusuna erişilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı süre içerisinde 4 tane bölgesel haberin yayımlandığı gazete, ulusal haber olarak yakın şehirlerdeki gündelik olaylara yer vermiştir. Yeni Gün'de yayımlanan 100 yerel haber Erzurum ve Erzurum'un ilçelerinde gerçekleşen haberlere ilişkin iken, 3 tane bölgesel haberin Ağrı, Van ve Muş'a dair haberler olduğu görülmüştür. Gazetede yayımlanan 10 haber ise ülke gündemine ilişkin; ekonomi, siyaset ve spor haberi olduğu tespit edilmiştir. Güne Bakış Gazetesi'nde 88 yerel haber yer alırken, 9 tane ulusal haber yayımlanmış; bu ulusal haberlerin siyasi içerikli olduğu görülmüştür. Gazetede 1 tane Ağrı ilinde meydana gelen trafik kazasına ilişkin bölgesel haber yayımlandığı kaydedilmiştir.

Kategoriler	Pusula	Milletin Sesi	Yeni Gün	Güne Bakış
Güncel	13	19	31	21
Ekonomi	18	17	13	13
Sağlık	7	1	4	3
Eğitim	9	4	9	7
Açılış ve Etkinlik	7	7	6	4
Siyasi	12	12	18	17
Spor	13	4	9	11
Asayiş	8	5	10	12

Tablo 4. Gazetelerde Yayımlanan Yerel Haberlerin Türleri

Pusula Gazetesi'nin birinci sayfasında en fazla 18 haber ile "Ekonomi" kategorisinde haber yayımlandığı görülmüştür. Ekonomi kategorisinde yer alan haberlerin genellikle Erzurum'a yapılan ya da yapılması planlanan yatırımlardan, şehrin işgücünden, şehirdeki hayvancılık faaliyetlerinden oluştuğu belirlenmiştir. Bu sayıyı 13 ile güncel ve spor haberlerinin takip ettiği tespit edilmiş, ardından siyasi haberlerin verildiği görülmüştür. Gazetede açılış, etkinlik ve sağlık haberlerine diğer haberlere oranla daha az yer verildiği saptanmıştır.

Milletin Sesi, Yeni Gün, Güne Bakış gazetelerinin ilk sayfalarında ise ağırlıklı olarak güncel haberlerin yayımlandığı saptanmıştır. Bu haber kategorisinde Erzurum'da meydana gelen kazalar, vatandaşları ilgilendiren konular, şehre ilişkin haberler, halkın gündelik yaşamına dair haber başlıkları, vatandaşların barınma ihtiyaçları, mevsime ilişkin haberler, hava durumu gibi konuların işlendiği görülmüştür. Siyasi haber kategorisinde Büyükşehir ve İlçe Belediye Başkanlarının icraatları, girişimleri, ziyaretleri ve ziyaretçilerinin haberleştirildiği kaydedilmiştir. Spor kategorisinde Erzurumspor'un başarıları, yöneticileri, transferler yazılmıştır. Asayiş kategorisinde ülke genelinde yürütülen operasyonların Erzurum'a olan etkileri ve bu doğrultuda Erzurum'da yapılan operasyonlar, kavga haberleri yer almaktadır. Açılış ve etkinlik başlıkları altında Erzurum Büyükşehir Belediyesi ve İlçe Belediyelerinin planladıkları organizasyonların, açılışların haberleştirildiği kaydedilmiştir.

Pusula'da "Güncel" haber kategorisinde yer alan haber sayısının diğer gazetelere göre daha az olmasının nedeni; bu gazetenin bölgesel haberlere de ağırlık vermesidir. Diğer gazetelerde genellikle sağlık haberleri diğer haber kategorilerine göre daha boş kalmıştır. Milletin Sesi Gazetesi araştırma süresi boyunca sadece 1 tane sağlık haberine yer vermiş, bu sağlık haberi de Ağrı'nın Diyadin ilçesinde yüksek gerilim hattının geçtiği elektrik tellerine takılan kuşu kurtarmak isterken akıma kapılan ve Erzurum'daki bir hastanede tedavi görmeye başlayan bir çocuğun haberini içermektedir.

Kategoriler	Pusula	Milletin Sesi	Yeni Gün	Güne Bakış
Güncel	7	1	2	2
Ekonomi	5	2	2	3
Sağlık	3	-		1
Eğitim	3	-	1	-
Açılış ve Etkinlik	2	-	-	-
Siyasi	3	3	4	3
Spor	-	-	1	-
Asayiş	4	-	-	-

Tablo 5. Gazetelerde Yayımlanan Ulusal Haberlerin Türleri

Tablo 5'te gazetelerde yer alan ulusal haberlerin kategorilerine ilişkin veriler yer almaktadır. Araştırma süresi boyunca en fazla ulusal haberin yine Pusula Gazetesi'nde yayımlandığı görülmektedir. Güncel haber kategorisinde 9 habere yer veren Pusula, bu kategoride ülkede meydana gelen kazalara, ülke geneli hava durumu raporlarına yer vermiş, spor kategorisinde ise haber yayınlamamıştır. Milletin Sesi, Yeni Gün ve Güne Bakış siyasi haberlere ağırlık vermiş; hükümetin ve bakanlıkların yaptığı hizmetleri kaleme almışlardır.

Kategoriler	Pusula	Milletin Sesi	Yeni Gün	Güne Bakış
Güncel	14	1	2	-
Ekonomi	8	1	-	-
Sağlık	-	-	-	-
Eğitim	-	-	-	-
Açılış ve Etkinlik	-	-	-	-
Siyasi	-	-	-	-
Spor	4	-	-	-
Asayiş	5	2	1	1

Tablo 6. Gazetelerde Yayımlanan Bölgesel Haberlerin Türleri

Bölgesel haber kategorisinde de yine en fazla haberi Pusula Gazetesi yayımlamış, bu kategoride en az haber Güne Bakış'ta yayımlanmıştır. Gazetelerin ilk sayfasında yer alan bölgesel haber kategorileri incelendiğinde bu haberlerin Van, Muş, Ağrı, Bingöl, Kars, Ardahan gibi şehirlerde meydana gelen olaylara ilişkin olduğu ya da o şehirleri ilgilendiren konuların kaleme alındığı dikkat çekmektedir. Tablo 6 incelendiğinde sadece "Asayiş" haber kategorisinde tüm gazetelerin haber yayınladığı görülmüş; bu haberlerin genellikle terör, hırsızlık gibi olaylardan oluştuğu saptanmıştır. Güncel haber kategorisinde yukarıda sayılan şehirlerde meydana gelen kazalar, olaylar haberleştirilmiş, ekonomi kategorisinde de bahsedilen şehirlerdeki

finansal gelişmeler, yatırımlar, hayvancılık gibi konular işlenmiştir. Araştırma süresi boyunca açılış, etkinlik, eğitim, sağlık, siyasi haber kategorilerinde Erzurum yerel gazetelerinde bölgesel haberlere rastlanılmamıştır.

Haber Kategorileri	Pusula	Milletin Sesi	Yeni Gün	Güne Bakış
Güncel	6	4	8	2
Ekonomi	2	5	1	5
Sağlık	1	-	-	-
Eğitim	1	-	-	2
Siyasi	-	-	1	-
Spor	-	-	-	-
Asayiş	-	1	-	1

Tablo 7. Gazetelerin Manşet Haberlerinin Kategorilere Göre Sayıları

Tablo 7’de gazetelerin manşetlerinin hangi haberlerden oluştuğuna dair bilgiler bulunmaktadır. Pusula Gazetesi 10 gün boyunca yerel haberleri manşetine taşımış; 6 manşet haberinde güncel haberlere yer vermiş, 2 tane ekonomi, 1’er tane de sağlık ve eğitim kategorilerinden haberi ön plana çıkarmıştır. Gazetenin “Güncel” kategorisindeki haber başlıkları: “Ecdadını İzinde”, “Ampute Kuzenler”, “Zaman Tüneli Gibi Harita”, “HT Ulaşımı 2020’de”, “İcra Korkusu”, “Bültenler Şiddet Dolu” olurken; “Ekonomi” kategorisinde yayınlanan haber başlıkları: “Kırmızı Kriz”, “Kırmızı Uyarı” (bu iki haber ete gelen zam ile ilgilidir); “Sağlık” kategorisindeki haber “Hedef 80 Bin Yatak”, “Eğitim” kategorisindeki başlık ise “Deklanşör Sesiyle Eğitim” olmuştur.

Milletin Sesi gazetesinin manşetinde genellikle ekonomi haberlerinin yer aldığı görülmüştür. Araştırma süresi boyunca 5 ekonomi, 4 güncel, 1 tane de asayiş haberini manşete taşıyan gazetenin “Ekonomi”ye ilişkin manşet haber başlıkları şunlardır: “Hayvancılığa %30 Destek”, “Çöküşün İspatıdır”, “Çiftçiye Çatak Desteği”, “Yerli Otomobil Erzurum’da Üretilsin”, “Büyük Buluşma”. “Güncel” kategorisindeki haberler: “Kim Bu Gizli Tanık”, “Bir Destan Daha Yazdık”, “Restorasyon Müjdesi”, “Yemin Ederek Göreve Başladılar” olmuştur. Gazetenin asayiş başlığı altında yayınlanan manşet haberi ise, “Erzurum Polisi Suçluların Korkulu Rüyası”dır.

Yeni Gün Gazetesi’nde 8 güncel haber, 1 ekonomi haberi, 1 tane de siyaset haberi yayınlanmıştır. Gazetenin “Güncel” kategorisinde manşet olarak yayınlanan haber başlıkları şöyle olmuştur: “9 Kasım Aziziye Zaferimiz Kutlu Olsun”, “İcraatın Tek Adresi”, “Erzurum’a Çok Yakıştı”, “Olimpiyat Vurgusu”, “Erzurum Bekliyor”, “İstenirse Olmuş”, “Trafik Arapsaçı”, “Ulusala Taşyalım”. Gazetenin “Siyaset” kategorisinde yayınlanan manşet haberi “Aziziye’den AK Sunum” olurken; “Ekonomi” kategorisinde kaleme alınan haber başlığı ise “Yatırımlar Adım Adım” olmuştur.

Güne Bakış Gazetesi'nin araştırma süresinde 5 ekonomi, 2 eğitim, 2 güncel, 1 tane asayiş haberini manşete taşıdığı görülmüştür. "Ekonomi" kategorisinde yayımlanan manşet haber başlıkları şunlar olmuştur: "Kalınmanın Önündeki Engel Dağınıklık", "1 Milyon Dolar Eşiğini Aştık", "Milletvekili Aydemir'den Bakanlık'tan 6 Talep", "Yıldırım'dan Tarım ve Hayvancılığa Reçete", "Palandöken'de Turizm Zirvesi". Gazetenin "Güncel" haber kategorisinde yayımlanan manşet haber başlıkları; "Bodrum Katlara İskan Müjdesi", "Çileden Çıkararak Park Anlayışı" olurken; "Eğitim" kategorisinin manşetleri; "Eğitime Yönelik 5 Talep Bakan'a İletildi", "Turizm Sektörüne Akademik Destek" tir. "Asayiş" kategorisinde yayımlanan haber başlığı ise "Erzurum Polisi'nden Huzur Uygulaması: Bir Bir Yakayı Ele Verdiler" olmuştur.

Pusula, Milletin Sesi, Yeni Gün ve Güne Bakış gazeteleri araştırma süresi boyunca manşet haberlerinin tamamında Erzurum'a ilişkin yerel haberlere ağırlık vermişlerdir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere Pusula ve Yeni Gün gazeteleri gündelik haberleri manşete taşıırken; Milletin Sesi ve Güne Bakış gazeteleri Erzurum'a ilişkin ekonomi haberlerini ön plana çıkarmayı tercih etmiştir. Gazetelerin hiçbiri "Spor" kategorisinde yayımlanan haberleri manşete taşımamıştır. Ayrıca 9 ve 10 Kasım 2017 tarihli gazetelerin tamamının ilk sayfalarında Erzurumspor'un fanatik taraftarı olarak adlandırılan Fuat Elaldi'nin vefat haberi "Ciğerim Fuat Vefat Etti", "Ciğerim Fuat'a Son Görev", "Ciğerimizi Kaybettik", "Ah Ciğerim Ah" başlıklarıyla verilmiştir. Bu durum Erzurum yerel gazetelerinin, yerel haberlere önem verdiğinin ve vatandaşlara ilişkin konuları yakından takip ederek, gündeme taşıdığına göstergesidir. Güne Bakış araştırma süresince sadece 1 tane bölgesel haber yayınlamış, bu haberin içeriğini de asayiş haberinin oluşturduğu görülmüştür.

SONUÇ

Yerel gazetelerdeki haberlerin içeriğini irdeleme amacıyla yapılan bu çalışmada Erzurum'da günlük olarak yayımlanan Pusula, Milletin Sesi, Yeni Gün ve Güne Bakış gazetelerinin 6-17 Kasım 2017 tarihlerindeki hafta içi sayıları incelemeye alınmış; araştırma sonucunda gazetelerin ekonomi haberlerini ve güncel haberleri ağırlıklı olarak işlediği açığa çıkmıştır. Araştırma sonucunda Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere yerel gazetelerin yerel haberleri sayfalarına taşıdığı görülmüştür. Ulusal ve bölgesel haberleri okuyucuları ile daha az paylaşan gazeteler, yerel haberlerin merkezine şehir insanını yerleştirerek, şehirde yaşayan vatandaşların yaşadıkları olayları, konuları gündeme taşımışlardır.

Pusula Gazetesi'nin sayfa sayısının diğer gazetelerden fazla olması bu gazetede daha fazla haberin yayımlanmasını sağlamakta; bu durum da gazetenin birinci sayfasında daha fazla haber başlığının yer almasına olanak sağlamaktadır (Tablo 1). Milletin Sesi Gazetesi diğer gazetelere göre daha az sayfa ile basılmakta; bu durum beraberinde gazetede yayımlanan haber sayısının az olmasını getirmektedir. Basılı gazetenin sayfa sayısı, gazetede yayımlanan haber ile doğru orantılıdır.

Pusula Gazetesi yerel haber bağlamında 18 haber ile ekonomi haberlerine ağırlık verirken, ulusal (7) ve bölgesel (14) haber kategorisinde güncel haberlere ağırlık vermektedir. Milletın Sesi Gazetesi 19 haber ile yerel habercilikte güncel haberlere yoğunlaşırken, ulusal anlamda siyasi haberlere daha çok yer vermekte bu haberler de genellikle hükümetin ve belediyelerin yaptıkları ya da yapmayı planladıkları faaliyetleri kapsamaktadır. Gazete bu süreçte bölgesel haber anlamında 2 haber yayımlamıştır. Yeni Gün ve Güne Bakış gazeteleri de yerel haberler içerisinde en çok güncel haberleri işlemişler, ulusal haber bağlamında Yeni Gün 4 haber ile siyasi haberlere yoğunlaşırken; Güne Bakış 3'er haber ile hem siyasi haberleri hem de ekonomi haberlerini işlemiştir. Yeni Gün'ün bölgesel haber kategorisinde yine güncel haberleri işlediği görülmüştür (2 haber). Araştırma sonucunda ulusal basında yer alan haberlerin çoğu zaman Erzurum özeline indirilerek gazete sayfalarında yayımlandığı görülmüştür. Bu durum yerel basının yakınlık ilkesinin, Erzurum yerel gazetelerinin hazırlık aşamasında dikkate alındığının bir göstergesidir.

KAYNAKÇA

- Alyanak, K. (1999). *Erzurum'da Basın*. Erzurum: Erzurum Tarihi Araştırma Derneği Yayınları.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Duman, H. H. (2000). *Erzurum Basın-Yayın Tarihi, 1867-1997*. İstanbul: DUYAP.
- Gezgin, S. (2007). Türkiye'de Yerel Basın. *Türkiye'de Yerel Basın*. Haz: Suat Gezgin. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, (s.177-209).
- Girgin, A. (2009). *Türkiye'de Yerel Basın*. İstanbul: Der Yayınları.
- Girgin, A. (2001). *Yerel Gazetecilik*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Holsti, O. R. (1969). *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities*. AddisonWesley. Canada.
- Işık, M., Eşitti, Ş. (2014). Ocak 2012 Gazete Birleştirmelerinin Erzurum Basımının Gelişim Süreci İçerisindeki Yeri ve Önemi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2014/II 47 51-74.
- Koloğlu, O. (2006). *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Neuendorf, K. A. (2002). *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks, Sage Publications.
- Şeker, M. (2007). *Tekniği, İçeriği, Çalışan Profili, Haber Kaynakları, Ekonomi Politikası, Gücü ve Sorunlarıyla Yerel Gazeteler*. Konya: Tablet Kitabevi.
- Şirin, F. S. (2009). Etkili Birer Propaganda Aracı Olarak Ermeni Sorunu Karşısında Albayrak ve Hadisat Gazeteleri (1918–1919). *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 45(28), 207-219.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Vural, A. M. (1999). *Yerel Basın ve Kamuoyu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Vural, A. M. (2007). İşlev, Önem ve Misyonlarıyla Yerel Basın ve Eskişehir Örnekleminden Elde Edilen Bulgular. *Türkiye'de Yerel Basın*. Haz: Suat Gezgin. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, s.337-356.
- Yıldırım, B. (2015). İçerik Çözümlemesi Yönteminin Tarihsel Gelişimi Uygulama Alanları ve Aşamaları. *İletişim Araştırmalarında Yöntemler*. Haz: Besim Yıldırım. Konya: Literatürk Academia Yayınları, s.105- 153.

Gazeteler

Güne Bakış, gazetenin 6 Kasım- 17 Kasım 2017 tarihleri arasında yayınlanan sayıları.

Milletin Sesi, gazetenin 6 Kasım- 17 Kasım 2017 tarihleri arasında yayınlanan sayıları.

Pusulâ Gazetesi, gazetenin 6 Kasım- 17 Kasım 2017 tarihleri arasında yayınlanan sayıları.

Yeni Gün, gazetenin 6 Kasım- 17 Kasım 2017 tarihleri arasında yayınlanan sayıları.